

Kuunteleeko kukaan?

**Poikien
Puhelin
2012**

Sisällys

3 POIKIEN PUHELIN LYHYESTI

4 POIKIEN PUHELIMEN VIIDES VUOSI

5 SEKSUAALIKASVATUSTA POJILLE

6 VASTAAJINA KOKENEET AMMATTILAISET

Raskasta ja antoisaa työtä
Ymmärrys poikien maailmasta

8 POIKIEN TAPA KYSYÄ

9 VUOSI 2012 POIKIEN PUHELIMESSA

Uudet soittajat, samat aiheet
kiinnostavat
Muutoksia edelliseen
toimintakauteen
Suosituimmat aiheet 2012

16 POIKIEN PUHELIN TIEDON TUOTTAJANA

Miksi tietoa kerätään?
Miten tietoa kerätään?
PoikaS-hanke
Muut aineistoa hyödyntävät
tutkimukset

19 POIKIEN PUHELIMEN TULEVAISUUS

Väestöliitto

Kalevankatu 16 A
PL 849, 00101 Helsinki
www.vaestoliitto.fi

Kirjoittajat: Miguel Reyes,
Joonas Kekkonen, Antti Lahtinen,
Mika Lehtonen
Ulkoasu: Otto Paakkanen
Kansikuva: Shutterstock
Paino: Premedia Helsinki Oy
Helsinki 2013

POIKIEN PUHELIN LYHYESTI

Väestöliiton Poikien Puhelin on tarkoitettu alle 20-vuotiaalle pojille ja miehille. Puhelimeen vastaa aina ammatillisesti poikien ja nuorten miesten maailmaan perehtynyt Väestöliiton poikien ja nuorten miesten keskuksen työntekijä.

Poikien Puhelin on soittajien tapoja ja kykyjä arvostava palvelu, josta voi saada keskusteluapua, tietoa ja ohjeita sekä aikuisen, vastuullisen miehen mielipiteen poikien maailmaa koskeviin asioihin. Palvelu on avoinna arki-iltapäivisin klo 13–18 eli silloin, kun lapset ja nuoret ovat usein ilman aikuisten seuraa. Koulun kesä- ja joululomien aikaan Poikien Puhelin on enimmäkseen kiinni. Toiminta on valtakunnallista. Soittaminen on soittajalle ilmaista.

Poikien Puhelimella on kaksi tehtävää:

1 poikien ja nuorten miesten auttaminen puhelinkeskusteluilla ja

2 heidän elämäänsä koskevan tiedon kerääminen jalostettavaksi poikien vanhemmille, kasvattajille ja päättäjille.

Näiden tehtävien tarkoituksena on lisätä poikien mahdollisuuksia oman elämänsä hallitsemiseen ja ehkäistä ennalta heidän syrjäytymistään.

Poikien Puhelimeen soittavat halua- vat vastauksia, apua ja neuvoja. Palvelu on anonyymi ja luottamuksellinen.

Puhelinpalveluun poika voi soittaa itse valitsemastaan paikasta. Soittaja pystyy varmistumaan, ettei kukaan häiritse häntä kesken puhelun tai kuule keskustelua yksityisasioista. Avun hake- mista puhelinpalvelusta voi helpottaa se, ettei tarvitse nähdä ammattilaista. Tällöin aroista henkilökohtaisista asi- oista puhuminen voi olla helpompaa.

Poikien Puhelimen maksuttomuus soittajalle mahdollistaa poikien soitot palveluun. Pojat tavoittavat puhe- linpalvelun erittäin hyvin, sillä lähes kaikilla on oma kännykkä tai ainakin mahdollisuus puhelimen käyttöön.

Palveluun soittaa nuoria miehiä kaikkialta Suomesta. Soittajien ikä vaihtelee ekaluokkalaisista nuoriin ai- kuisiin, mutta suurin soittajien ryhmä on 11–15-vuotiaat pojat. He ovat mur- rosikäisiä ja keskellä heille nopeasti avautuvaa ja muuttuvaa maailmaa.

Poikien Puhelin on osa Väestöliiton seksuaaliterveysklinikkaa. Yhtenä läh- tökohtana ja perustana toiminnalle on seksuaaliterveys. Seksuaaliterveyteen kuuluu monenlaisia näkökulmia, mm. terveys ja hyvinvointi, mutta myös seksuaalioikeudet ja seksuaalinen moninaisuus. ●

►► **Moi. Tota ku muija on raskaana. Enkä ite halua lasta ja se haluaa pitää sen. Mitä teen? Enkö voi saada sitä tekemään aborttia. No mutta se ei usko, se sanoo että mun on pakko ruveta isäksi.**

POIKIEN PUHELIMEN VIIDES VUOSI

kuva: Shutterstock

Poikien Puhelin vastasi 9 955:een nuorten soittamaan puheluun vuonna 2012. Puheluiden määrä tippui alle puoleen edellisestä vuodesta. Tämä oli seurausta siitä, että palvelun resurssit olivat vähäisemmät aiempiin vuosiin verrattuna.

Poikien Puhelimeen oli vuonna 2012 palkattuna kaksi ja puoli vastaajaa, mutta yksi työntekijä oli muissa tehtävissä. Näin ollen vastaamismäärää oli vähennettävä pitämällä perjantaipäivät puhelin kiinni.

Puhelumäärän tippumisessa oli kyse paitsi resurssien vähydestä, myös palvelun toiminnan monipuolistumisesta. Vuonna 2012 palvelussa keskityttiin tiedon käsittelemiseen ja tuottamiseen. Poikien Puhelin on kerännyt vuosien varrella suuren määrän tietoa pojista. Tätä tietoa on ryhdytty hyödyntämään tutkimuksissa.

Vuonna 2012 Poikien Puhelin oli mukana PoikaS-hankkeessa, joka tutkii ja parantaa poikien seksuaalikasvatusta Suomessa. Siinä oli mukana Poikien Puhelimesta yksi työntekijä. Poikien Puhelimen keräämiä tietoja käytettiin hankkeen tutkimusvaiheessa, joka päättyi lokakuussa 2012 *Mitä pojat todella haluavat tietää seksistä - Tehoa poikien seksuaaliopetukseen* -kirjan julkaisemiseen. Hanke jatkuu vuonna 2013 tavoitteenaan tuottaa uudistuksia poikien seksuaalikasvatukseen Suomessa. Poikien Puhelin on edelleen mukana hankkeessa. ●

► Miten voi estää raiskauksen? Mikä on raiskaus?
Voiks naiset raiskata? Mitä jos mut on raiskattu?

SEKSUAALIKASVATUSTA POJILLE

Seksuaalisuus on suosituin aihealue Poikien Puhelimessa. Poikien Puhelimessa soittajalla on mahdollisuus päättää aiheesta, josta keskustellaan. Seksuaalisuus ja seksi kiinnostavat poikia ja he haluavat niistä tietoa.

Pojilla onkin oikeus saada oikeanlaista tietoa. Poikien Puhelimessa kumotaan seksuaalisuutta koskevia myyttejä ja väärinkäsityksiä. Tilaisuus seksuaalikasvatukselle on otollinen, kun soittaja itse on innokas puhumaan aiheesta ja haluaa tietää siitä enemmän.

Poikien Puhelimen työntekijät käyvät lukuisia seksuaalisuutta käsitteleviä keskusteluja poikien kanssa. Soittajalla voi olla mielessä jokin tietty kysymys, johon hän kaipaa vastausta. Keskusteluissa otetaan huomioon soittajan ikä ja kehitysvaihe. Usein keskustelu syvenee ja seksuaalisuutta päädytään käsittelemään laajemmin. Kysymyksiin vastataan suoraan ja keskusteluyhteys syntyy, kun soittaja huomaa saavansa vastauksia. Esimerkiksi yhdynnän tek-

nistä suoritusta pohtiva nuori oppii keskustelun kautta mm. tunteiden, läheisyyden, arvojen, terveyden ja monien muiden asioiden liittyvän seksuaalisuuteen. Seksuaalisuus on jokaiselle ihmiselle intiimi asia eivätkä pojat välttämättä puhu tai kysy herkästä asiasta missään muualla kuin anonyymissä puhelinpalvelussa. Yksityisistä asioista ei puhuta kuin yksin luotettavan henkilön kanssa. Pojat tarvitsevat aikuisen tukea kasvussaan.

Poikien Puhelimessa toteutuvat asiat jotka yleisesti katsotaan oleelliseksi seksuaalikasvatuksessa (Thl/seksuaalikasvatus). Poikien Puhelimessa seksuaalisuutta käsitellään kokonaisvaltaisesti ja seksuaaliseen hyvinvointiin suhtaudutaan myönteisesti. Keskustelussa poikien kanssa

syntyy vuorovaikutus ja niistä asioista puhutaan, mitkä soittajaa kiinnostavat. Palvelu on luottamuksellinen ja soittajan yksityisyyttä kunnioitetaan. Puhelinpalvelun luonteen takia soittaja pystyy halutessaan itse määrittelemään keskustelun keston. Hän voi halutessaan joko vaihtaa aihetta tai lopettaa puhelun, jos hän ei jostain syystä halua jatkaa sitä. Poikien Puhelimessa tietoa jaetaan soittajan kehitysvaiheen mukaan ja kielellä, joka on hänelle sopivaa. Samalla soittajan seksuaalisuuteen liittyvää sanastoa vahvistetaan. Koska palvelu on tarkoitettu pojille ja nuorille miehille, poikanäkökulma otetaan huomioon, kun puhutaan seksuaalisuudesta. Jokainen keskustelu on erilainen ja soittajien väliset erot otetaan huomioon. Palveluun voi soittaa uudestaan, ja usein näin käykin. Tällöin soittajan saama seksuaalikasvatus on prosessimaista ja toistuvaa. ●

VASTAAJINA kokeneet ammattilaiset

kuva: Shutterstock

Poikien Puhelimen henkilökunta oli vuonna 2012 kokenutta ja heillä oli jokaisella takanaan vuosien ajalta tuhansia vastattuja puheluita tässä palvelussa. Kertynyt kokemus kehitti osaamista.

► Mitä kuuluu? Eipä oikeestaan. Oli pari kysymystä. Miten amyalaasientsyymi vaikuttaa penislihakseen?

Vastaajat kertovat vuoden 2012 puheluita, että he ovat oppineet rajaamaan soittajia tarpeen mukaan ja syventämään keskusteluita. Poikien Puhelimen tilastoinnin merkintätavat myös vakiintuivat ja yhdenmukaistuivat. Kokenut ja tiivistä yhteistyötä tekevä henkilöstö takasi laadukkaan ja yhdenmukaisen tavan vastata poikien kysymyksiin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita robottimaista vastaamista vaan inhimillistä kohtaamista ja empaattista keskustelutapaa.

Eri puheluiden aiheet ja tunnelmat vaihtelevat suuresti. Vastaajan on heittäydettävä tunnetilasta toiseen. Soittaja saattaa solvata ja yrittää loukata vastaajaa kaikin mahdollisin tavoin. Soittaja voi hekumoida erittäin raakaa väkivaltaa koskevilla puheillaan. Tällöin vastaajan on kerrottava soittajalle elämän tosiasioita tätä kunnioittavasti, vaikka soittajan tapa ja aiheet ahdistaisivatkin vastaajaa. Soittajan käytöksen ohjaaminen ja siitä kommentoiminen ovat aikuista

ja ammatillista käytöstä. Sekä sanallisesti että kohtaamalla soittajan tilanne annetaan lupa purkaa tunnetta ja ajatuksia, mutta samalla keskustellaan käytöksen ja puhutavan vaikutuksista. Vastaajan on rajattava soittajan puheita antamalla vaihtoehdoksi joko rauhoittua tai soittaa myöhemmin. Soittajan ahdistava tapa kertoa asiaansa vaatii vastaajalta kykyä kuunnella ja kohdata, vaikka soittajan käytös ei koko ajan olisi-kaan asiallista. Näin toimitaan mm. kiusaamistilanteessa.

Keskusteluissa poikien kanssa ammattilainen sanoittaa heidän ilmaise-miaan tunteita. Tunteiden sanoittaminen tekee asian ja tunteen pojille ymmärrettävämmäksi. Tällöin tunne saa nimen, siitä voi keskustella paremmin ja näin sitä voi käsitellä paremmin. Aikuinen toimii myös peilinä pojille. Poikien huumorilla heittämiin, joskus raakoihinkin juttuihin palautteen antaminen ja aikuisen mielipiteen kertominen on tärkeää. Vitsi voi esimer-

kiksi olla soittajan mielestä hauska, mutta vastaajan mielestä rasistinen ja loukkaava. Tällöin asia kerrotaan ja selitetään soittajalle. Asiattomuuksia ei Poikien Puhelimesta siedetä loputtomasti, vaan asiasta kerrotaan soittajalle ja pyydetään häntä soittamaan uudestaan myöhemmin.

Raskasta ja antoisaa työtä

Vastaaminen Poikien Puhelimeen on henkisesti raskasta työtä. Puhelut herättävät kokeneessakin ammattilaisessa monenlaisia tunteita. Poikien Puhelimen työntekijä voi rankan puhelun jälkeen tukeutua kollegoiden tai Väestöliiton muiden asiantuntijoiden apuun puhelusta heränneiden tunteiden käsittelyssä.

Mikään koulutus ei sinällään valmenna vastaamistyöhön Poikien Puhelimesta. Työryhmän jäsenillä onkin erilaisia koulutustaustoja ja näin moniammatillisessa tiimissä on näkemystä asioista monelta alalta ja kantilta. Poikien Puhelimen vastaajat ovat saaneet lisäkoulutusta seksuaalisuudesta ja aggressiosta (mm. Väestöliiton ja Opetushallituksen yhteistyönä kehittämät *Seksuaalisuuden portaat* sekä *Aggression portaat* -mallit), koska suurin osa puheluista koskee näitä aiheita. Ammattikoulutus antaa pohjan kohdata nuoria ja lisäkoulutus erityisosaamista asioihin tarttumiseen. Tiimi jakaa tietoa keskenään ja oppii näin myös toisiltaan. Kun ammattilainen vastaa puheluun, hän työskentelee persoonansa lisäksi koko osaamisellaan ja tietämyksellään. Vastaamistyössä työntekijä hyödyntää koulutustaan ja oppimaansa, mutta myös Poikien Puhelimesta saatua tietoa poikien kohtaamisesta ja pojista.

Puhelintyö Poikien Puhelimesta vaatii kykyä vastata mitä erilaisimpiin puheluihin. Työ on kysymyksiin vastaamista, rankkojen aiheiden käsittelemistä ja samantyyppisten kysymysten toistuvuuden jaksamista. Lisäksi se on herkkyyttä vaativaa, jotta tunnistaa soittajan puheesta asiat, joihin on

tartuttava. Työntekijöiden jaksamisen tukena Poikien Puhelimen vastaajilla oli vuonna 2012 henkilökohtaisen työohjauksen lisäksi ryhmätyöohjausta.

Vaikka poikien tapaa kommunikoida ja heidän huumorin käyttöään täytyy ymmärtää, Poikien Puhelimen tehtävänä on toimia aikuisena, ikään kuin peilinä pojille. Poikienkin maailmassa on asioita, joista yrittään vääntää huumoria, mutta se ei oikein onnistu. Jos puhelut menevät asiattomuuksiin tai keskustelusta ei tule mitään, esimerkiksi mölyämisen tai huutamisen takia, vastaaja lopettaa puhelun ystävällisesti. Tämä perustuu siihen, että vastaajalla on automaattisesti kasvattajan rooli keskustellessaan nuoren kanssa. Aikuisen ammattilaisen on myös pysyttävä sellaisena eikä hän saa pudota ilmaisussaan samalle tasolle nuoren kanssa. Poikien Puhelimen työntekijä asettaa tarpeen vaatiessa soittajalle rajoja ja pyrkii ohjaamaan keskustelun takaisin riittävän asialliseksi. Jos työntekijä lopettaa puhelun, hän kertoo soittajalle aina syyn perusteluineen ja pyytää soittamaan uudestaan. Tärkeää on, ettei soittaja tule nolatuksi ja hänelle annetaan mahdollisuus soittaa toistamiseen.

Poikien Puhelimen työntekijät hyödyntävät työssään myös muista Väestöliiton toiminnoista saatua tietoa sekä niissä kehitettyjä toimintamalleja. Nämä tiedot ja mallit tarjoavat Poikien Puhelimen vastaajille keinoja ja välineitä käsitellä teemoja eri kehitysvaiheissa olevien nuorten kanssa. Mm. Väestöliiton nuorten seksuaaliterveyden osaamiskeskus on tärkeä yhteistyökumppani ja tukija Poikien Puhelimelle.

Ymmärrys poikien maailmasta

Poikien Puhelimen työntekijöiden kokemus ja ammattitaito ovat vuosien varrella karttuneet, ja tieto poikien maailmasta on lisääntynyt. Kertynyt tietämys auttaa käymään syvälle meneviä keskusteluja poikien kanssa.

► Ootsä ihan terve?
No terve. Hyvä,
kerranki järkevää
porukkaa puhelimesta.

Aikuisen ammattilaisen on tärkeää tietää ilmiöistä ja asioista, jotka ovat pojille akuutteja. Poikien Puhelimen pieni työryhmä, joka jakaa tietämystä keskenään, ja vankka työkokemus antavat välineitä käydä keskustelua poikien kanssa sanoilla, joita pojat ymmärtävät. Kun soittaja puhuu nuorten kielellä, vaikkapa energiajuomista ja sotapeleistä, vastaajan olisi ymmärrettävä, mistä on kyse. Keskusteluyhteys syntyy, kun soittaja huomaa aikuisen kuuntelevan häntä ja olevan kiinnostunut todellisuudesta, jossa nuori elää. Keskustelu voi edetä vaikka energiajuomien mahdollisen liiallisen nauttimisen vaikutuksiin ja pelien ikärajiin, tai miksi jotkut asiat ovat kiellettyjä tietyn ikäisiltä.

Erilaisten yleistietoon liittyvien kysymysten esittäminen on yksi poikien tavoista aloittaa keskustelu. Kun pojat huomaavat saavansa vastauksia, ja että heidät kuullaan, heidän luottamuksensa voitetaan. Vastaajan on kysymystulvaan vastaamisen ohella huomattava, mistä aiheesta nuori oikeastaan haluaa puhua ja annettava tälle aikaa ja mahdollisuus käsitellä aihetta. Luottamuksen testaamisen jälkeen ja saatuaan varmuuden, että hänet otetaan vakavasti, soittaja voi siirtyä aiempaa vakavampaan ja henkilökohtaisempaan aiheeseen. ●

kuva: Shutterstock

POIKIEN tapa kysyä

Poikien luontainen tapa lähestyä aiheita Poikien Puhelimessa on huumorin käyttäminen. Vuoden 2012 puheluissa 78 prosentissa oli leikinlaskua.

Poikien vitsailu voi olla hersyvää, ronskia ja karskia. Joskus se on suoraa, joskus ovelaa.

Poikaporukan soittaessa huumorilla nauratetaan itseä ja muita, mutta sen avulla säilytetään myös kasvot arasta aiheesta puhuttaessa. Varsinkin nuorimmat soittajat peittävät leikinlaskulla epävarmuuttaan ja tietämättömyytään. Pojat käyttävät vitsailua myös ärsyttämistarkoituksessa ja samalla he kokeilevat, miten aikuinen reagoi heidän puheisiinsa. Samalla soittajat huvittavat itseään ja kavereitaan.

Poikien Puhelimeen soittavat pojat kertovat myös mitä mielikuvituksellisimpia tarinoita. Näiden tarinoiden lomassa on kysymyksiä, joihin pojat haluavat tietoa. Pojat käyttävät yleisesti tarinaa eräänlaisena kehyksenä kysymyksille. He myös valehtelevat ja muuttavat tarinaansa sujuvasti. Vastaaja ilmaisee ymmärtävänsä, että kyseessä on mielikuvituksellinen tarina ja kertoo, miten asiat todellisuudessa menevät. Poikien Puhelimessa vastaaja ilmaisee soittajalle epäilyksensä, silloin kun hänestä tuntuu, että nuori valehtelee tai kertoo vain osan

totuudesta. Vastaajan onkin esitettävä tarkentavia kysymyksiä, jotta hän saa kokonaisemman kuvan soittajan kertomasta tilanteesta. Näin tarina etenee ja tarkentuu. Samalla keskusteluyhteys paranee, ja tieto lisääntyy.

Vastaajien käymät tuhannet keskustelut ovat kerryttäneet heidän ammattitaitoaan kuulla, milloin rajoittaminen on tarpeen ja milloin taas poikien käyttämä huumori ei estä keskustelua etenemästä. Molemmille on kasvatuksellinen tarve. Rajaamalla käytöstä lisätään tapoja ja parempaa mahdollisuutta tulla sekä ymmärretyksi, autetuksi että hyväksytyksi. Kysymyksiin vastattaessa pojat saavat suuresti kaipaamaansa tietoa. Poikien tietämyksen kasvaminen kuuluu puheluissa sanaston karttumisessa. Soittajat saavat tietoa erilaisista tunteista ja niiden kanssa pärjäämisestä sekä oppivat niistä puhumaan. Usein voi huomata monia puheluita soittaneiden käyttävän aiemmissa puheluissa kuulemiaan ja oppimiaan termejä. Soittajan kysymykset käyvät yhä tarkemmiksi ja asiassa pysytään tiukemmin. ●

►► Näin pornoelokuvassa ku kakshaaranen teko-penis. Onko se tarkotettu sinne virtsa-aukkoon.

Kuva: Shutterstock

Vuosi 2012 Poikien Puhelimesta

Vuonna 2012 Poikien Puhelimeen yritettiin soittaa 53 182 kertaa ja vastattuja puheluita oli 9 955. Poikien Puhelimen vastaamisprosentti oli 18,7 %. Puheluyhtiöiden avulla on pystytty arvioimaan, mistä päin Suomea Poikien Puhelimeen soitettiin. Vuonna 2012 soitettiin eniten pääkaupunkiseudulta, Hämeestä ja Pirkanmaalta.

Poikien Puhelimeen tulee soittoja kaikkialta Suomesta. Soittajalle maksuton puhelinpalvelu voi olla ainoa taho, johon nuorella on edes mahdollisuus ottaa yhteyttä. Lisäksi pitkät etäisyydet ja pienellä paikkakunnalla vaikeus hakea apua anonyymisti tekevät Poikien Puhelimesta pojille tärkeän vaihtoehdon saada tietoa ja apua.

Vuonna 2012 vastattujen puheluiden määrä tippui verrattuna vuoteen 2011. Syitä vähäisempään puhelumäärään olivat Poikien Puhelimen vähentynyt aukioloaika ja vähäinen markkinointi. Poikien Puhelin oli auki vuonna 2012 maanantaista torstaihin kello 13–18. Perjantaisin Poikien Puhelin oli suljettuna toisin kuin aiempina vuosina. Yksi aukiolopäivä vähemmän viikossa näkyi puhelumäärissä. Palvelu oli myös aikaisempaa pidemmällä kesätauolla. Vuonna 2012 Poikien Puhelin toimi kaventuneilla resursseilla aiempaan verrattuna. Vähäisempi mediatyö

ja siitä saatu pienempi näkyvyys sekä rajoitetumpi palvelun mainostaminen vaikuttivat puhelumääriin. Enimmäkseen tieto palvelusta leviää pojilla kaverilta kaverille. Silti myös ne, jotka eivät palvelusta ole kuulleet kavereiltaan, on tavoitettava. Molemmat, sekä näkyvyys mediassa että erillinen kohdennettu markkinointi suoraan pojille, ovatkin Poikien Puhelimelle tärkeitä markkinointikeinoja.

Poikien Puhelimen tiedonkeruulomaketta uudistettiin vuodeksi 2012. Lomakkeen toimivuutta parannettiin ja lomakkeeseen lisättiin muutamia aiheita. Koska pojat soittavat usein porukalla ja samaan puheluun osallistuu useampi poika kaiuttimen kautta, puheluun osallistuvien lukumäärä kirjattiin tilastoihin. Uutena kirjattavana asiana oli myös puheluiden aloitus- ja lopetusajankohdat, jotka merkittiin muistiin automaattisesti. Uusi lomake osoittautui toimivaksi ja muutokset olivat onnistuneita.

» Olin eilen hirveessä joukkotappelussa, en uskalla mennä minnekään. Luulen että posse nauraa. Ku on musta silmä, luulee että oon saanu turpaan.

Uudet soittajat, samat aiheet kiinnostavat

Poikien Puhelimen puhelut kirjattiin ja luokiteltiin puhelussa esiintyneiden aiheiden mukaisesti. Seksuaalisuuteen liittyvät kysymykset olivat suosituimpia Poikien Puhelimessa. Pojat haluavat tietoa seksuaalisuudesta ja he käyttävät Poikien Puhelinta tietolähteenä, jolta kysytään mitä erilaisimpia kysymyksiä aiheesta. Seksuaalisuuteen liittyvät tiedot ovat poikien maailmassa tarpeellisia paitsi omalle seksuaalisuudelle, mutta myös siksi, että he tietäisivät, mistä kaverit puhuvat. Pysyäkseen ryhmässä poikien täytyy tietää sanastoa ja käsitteitä seksuaalisuudesta. Keskusteluissa pystytään antamaan sanojen lisäksi pojille tietoa seksuaalisuudesta ja oikomaan mahdollisia väärinkäsityksiä. Poikien Puhelimen tilastoinnissa seksuaalisuuteen liittyvät teemat oli jaoteltu pienempiin luokkiin. Tilastot antoivat yksityiskohtaisempaa tietoa, mitkä seksuaalisuuteen liittyvät seikat poikia askarruttivat.

Poikien Puhelimen tilastoinnissa yleisin luokitus vuonna 2012 oli Harrasteet ja yleistieto. Kyseinen luokka on erittäin laaja ja se sisältää mitä erilaisimpia aiheita. Aiheena harrastuksista puhuminen ja triviatiedon kysyminen olivat pojille luontevia keskustelun aloituksia. Niistä voitiin siirtyä itse asiaan eli siihen mitä varten oikeastaan

soitettiin. Pojat halusivat myös tietoa maailmasta ja sen kummallisuuksista. He myös jakoivat kokemuksiaan esimerkiksi harrastuksistaan. Toiseksi tavallisin ryhmä oli yleinen seksitieto ja kolmanneksi eniten kysyttiin sukupuolielimistä.

Poikien Puhelimessa luotettava aikuinen vastaa kysymyksiin ja jakaa tietoa pojille. Soittajia yhdistää tiedon halu ja tietoa halutaan juuri nyt. Nuorimmat (noin 9–12-v.) pojat soittavat usein porukassa ja samassa puhelussa saatetaan käsitellä useita eri aiheita. Kysymykset esitetään innolla ja ilolla naurunremakan säestyksellä. Aiheet vaihtuvat luontevasti seksiteknikoista tietokonepeleihin ja kehon karvojen kautta maailmanennätyksiin. Porukassa saatetaan soittaa useampia puheluita samasta aiheesta ja naurattaa muita porukan jäseniä. Myöhemmin joku pojista saattaa soittaa yksin ja silloin käydään aiempaa syvemmälle menevä keskustelu aiheesta, joka oli jäänyt soittajaa vaivaamaan. Samalla pojalle pystytään kertomaan lisää tietoa.

Kun soittaja on hieman vanhempi (noin 12–14-v.), keskustelut muuttuvat. Niihin tulee mukaan enemmän vivahteita. Aiheita, asioita ja ilmiöitä pohditaan jo hieman runsaammin. Tätä vanhempien soittajien (noin 14-v.) kanssa käydyt puhelut ovat syvempiä ja vakavampia. Tietoa jaetaan näissäkin puheluisissa, mutta soittajat puhuvat asioista henkilökohtaisemmin ja menevät pohdinnoissaan pidemmälle. Puhelussa pyritään siihen, että soittaja saa tietoa, joka juuri hänen tapauksessaan on oleellista.

Muutoksia edelliseen toimintakauteen

Vuoden 2012 aikana puheluisia käsiteltiin useampia aiheita kuin aiempina vuosina. Muutokseen vuoteen 2011 verrattuna vaikutti vastaajien tarkempi aiheiden tilastointi. Vastaajien ammattitaidon karttuminen vaikutti heidän kykyynsä tunnistaa eri aihepiirejä, joista nuoret puhuivat. Kriisipuheluiden ja vakavampia aiheita

sisältävien puheluiden määrä kasvoi prosentuaalisesti verrattuna vuoteen 2011 (2,5 % → 4,7 %).

Näissä puheluisissa soittaja haki apua ongelmalliseen tilanteeseensa. Puheluisissa soittajaa kuunneltiin, käsiteltiin soittajan elämänhallintaa, annettiin välineitä pohtia elämää uudesta näkökulmasta ja nuoren omaa ongelmanratkaisua pyrittiin tukemaan.

Aiheet eivät ole suuresti muuttuneet Poikien Puhelimen toiminnan aikana. Poikia kiinnosti seksuaalisuuteen liittyvät teemat ja he halusivat tietoa seksistä ja sen tekemisestä. Poikien Puhelimen puheluisista vuonna 2012 kerätyn aineiston mukaan aiheiden painotukset muuttuivat kuitenkin aiemmasta. Ihmissuhteita, eli perheenjäseniä, kavereita ja seurustelua, koskevia keskusteluja käytiin prosentuaalisesti enemmän kuin vuonna 2011. Myös harrastuksista puhuttiin aiempaa enemmän, samoin kysyttiin yleistietoa koskevia kysymyksiä entistä enemmän. Muutos vuoteen 2011 selittyy osittain Poikien Puhelimen työntekijöiden tekemällä yhä tarkemmalla puheluiden tilastoinnilla. Myös työntekijöiden karttunut ammattitaito käydä keskusteluja, taito kohdata soittaja ja tarttua tarpeen vaatiessa poikien puheessa kuuluviin aiheisiin entistä tarkemmin selittävät muutosta aiempaan toimintakauteen verrattuna.

Varsin yleisiä Poikien Puhelimessa oli ryhmänä soitettut puhelut. Tällöin samassa puhelussa puhuja vaihtui ja kaiuttimen kautta kuulijakuntana oli useampi poika. Vuonna 2012 ryhdyttiinkin tilastoimaan puheluihin osallistuvien soittajien määrää, eli kuinka monta henkilöä samaan puheluihin osallistui. Soittajien lukumäärä tilastointiin soittajan ilmoituksen perusteella tai kuinka monta eri puhujaa vastaaja kuuli puhelun aikana.

Poikien Puhelimen tilastointiin lisättiin vuoden 2011 aikana aiheiksi ruumiinvammat, tunteet ja prostituutio. Aiheista puhuttiin paljon vuonna 2012 eli päätös lisätä juuri nämä aiheet tilastointiin oli onnistunut.

►► **Mä en vaan enää halua tätä suhdetta. Miten sen voi sanoa ilman että satuttaa?**

Suosituimmat aiheet 2012

Poikien Puhelimesta vuonna 2012 olivat yleisimpiä keskustelunaiheita seksuaalisuutta (niihin kuuluu monta alakohtaa) koskevat puhelut. Seuraavaksi eniten puhuttiin harrastuksista ja yleistietoon kuuluvista teemoista.

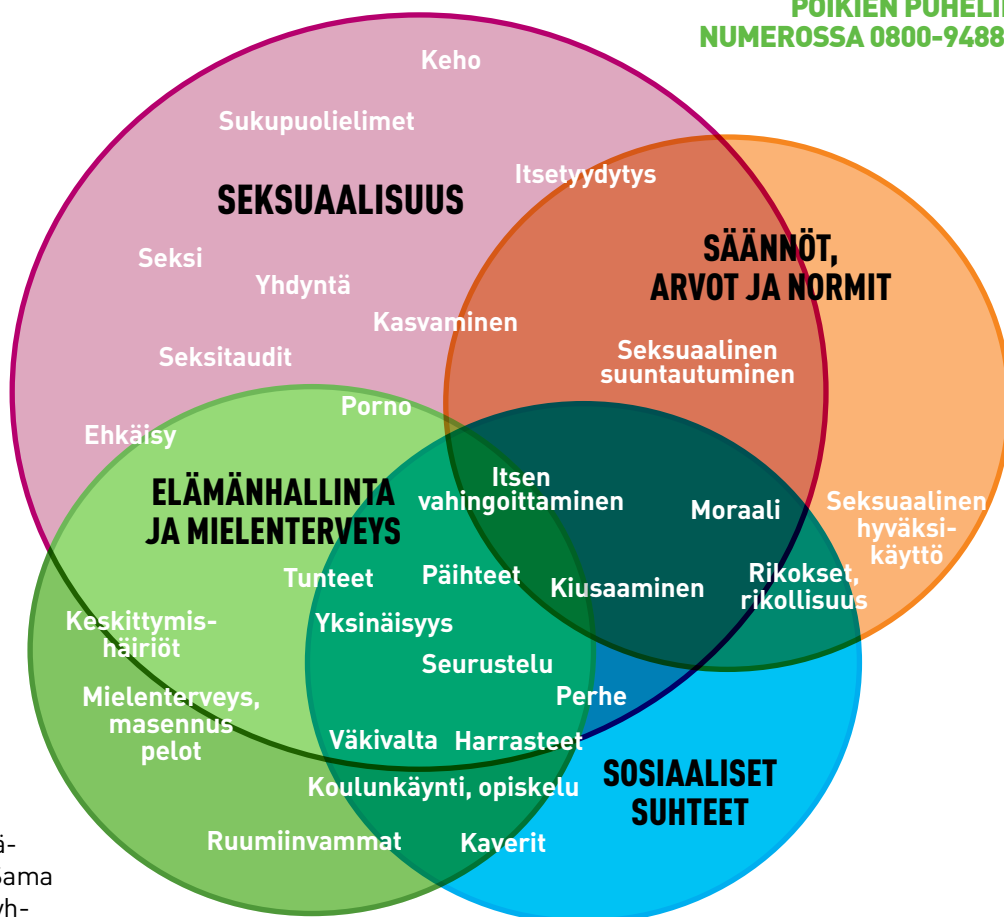
Poikien Puhelimesta käsitellyt aiheet voidaan esittää ja-
kamalla ne neljään yläkategoriaan: seksuaalisuus, elämän-
hallinta ja mielenterveys, sosi-
aaliset suhteet ja säännöt, arvot
ja normit. Keskustelussa nuoren
kanssa samaa aihetta voidaan kä-
sitellä monesta näkökulmasta. Sama
aihe voi kuulua useampaankin ryh-
mään. Esimerkiksi seksuaalisuudesta
puhuttaessa aiheeseen linkittyvät lähei-
sesti niin sosiaaliset suhteet, arvot kuin
elämänhallintakin. Yhdessä puhelussa
saatetaan käsitellä useita eri aiheita.

Seksuaalisuus

Seksuaalisuutta koskevat kysymykset
ovat Poikien Puhelimesta yleisimpiä.
Näin on ollut palvelun koko toimin-
nan ajan. Tämä on tarjonnut loistavan
tilaisuuden antaa pojille seksuaali-
kasvatusta. Puheluiden tilastoinnissa
seksuaalisuuteen liittyviä luokituksia
on useita mm. yleistä seksitietoa, su-
kupuolielimet, keho ja kasvaminen,
itsetyydytys ja seksuaalinen suuntau-
tuminen.

Seksin tekeminen eli seksi tekona

Varsinkin nuorimmat soittajat puhu-
vat seksin harrastamisesta yleensä
seksin tekemisenä, sekstaamisena
tai pornoamisena. He janoavat tietoa,
miten seksiä tehdään, mitä siinä ta-
pahtuu ja koska seksiä voi harrastaa.
Nuorimmille soittajille (noin 9–12-v.)
seksi on aihe, josta pojat puhuvat
keskenään. Siitä väännetään vitsiä
ja tietämystä aiheesta kartutetaan.

Poikien Puhelimesta käsitellyt aiheet voidaan jakaa neljään yläkategoriaan: seksuaalisuus, elämänhallinta ja mielenterveys, sosiaaliset suhteet ja säännöt, arvot ja normit.

VUODEN 2012 PUHELUIDEN AIHEET

■ Harrasteet, yleistieto.....	1 488
■ Yleistä seksitietoa	1 406
■ Onko sukupuolielimet ok	1 344
■ Keho ja kasvaminen	804
■ Perhe	784
■ Seurustelu	763
■ Kaverit	751
■ Koulunkäynti, opiskelu.....	715
■ Itsetyydytys	630
■ Seksuaalinen suuntautuminen	575
■ Moraali, arvot, asenteet, filosofia	573
■ Ehkäisy	506
■ Esileikki, rakastelu, yhdyntä ..	500
■ Rikokset, rikollisuus	393
■ Kiusaaminen	391
■ Päihteet	333
■ Porno	320
■ Väkivalta, aggressiivisuus	311
■ Seksuaalinen hyväksikäyttö ...	287
■ Seksitaudit	171

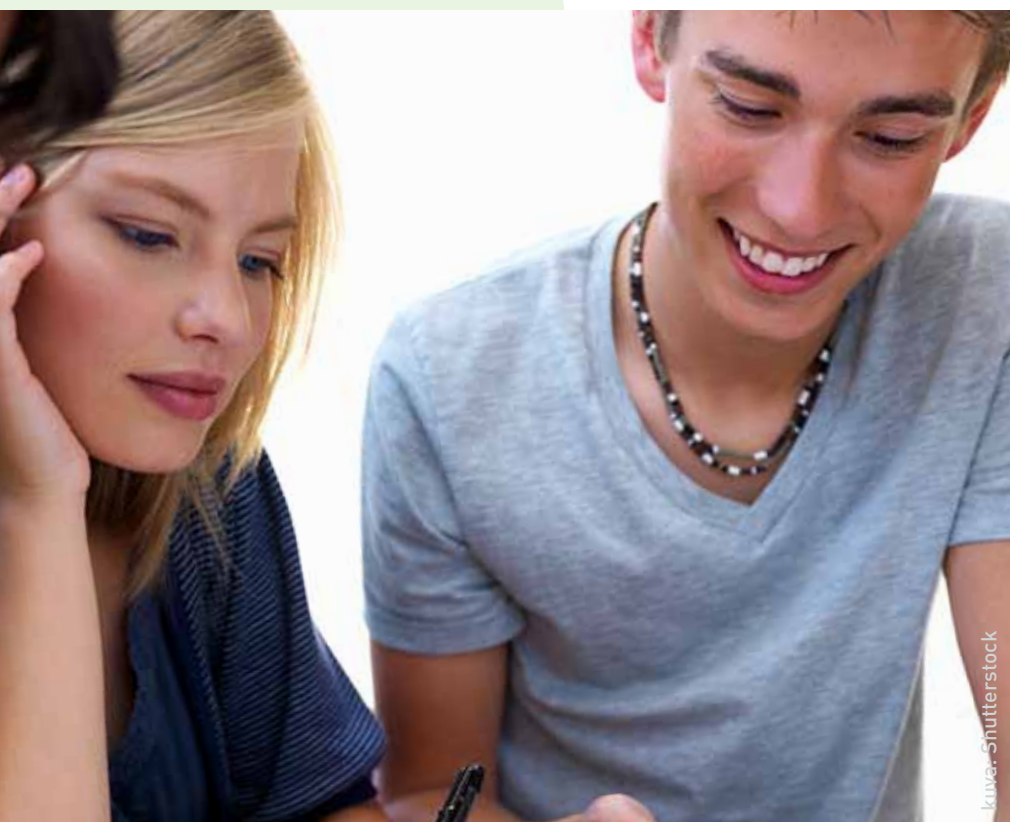
TIETOA SOITTAJISTA:

Poikien Puhelimeen soittaneiden sukupuolijakauma

MIES	82,0 %
NAINEN	10,3 %
MIES JA NAINEN	0,4 %
EI TIETOA	7,3 %

Soittajien ilmoittama ikä keskimäärin: 13,7

Poikien Puhelimesta kirjattiin soittajien ilmoittama ikä. Sitä ei järjestelmällisesti kysytty soittajilta. Vuonna 2012 Poikien Puhelimen keskimääräinen soittaja oli puheluissa ilmoitetun mukaan 13,7-vuotias. Soittajien ilmoittaman iän keskiarvo on pysynyt suunnilleen samana koko Poikien Puhelimen viisivuotisen toiminnan ajan.

►► Jaa jos on rakastunut yhteen tyttöön ni pääseekö ohi siitä tunteesta. En osaa selittää. Tai että voisko nopeuttaa sitä tunteen ohi menoa. Joo. Eipä sitten mitään. Hei.

Heillä on usein seksiin liittyviä väärinkäsityksiä ja virheellisiä uskomuksia. Soittajan ollessa hieman vanhempi (noin 12–14-v.) keskustelu muuttuu ja seksin tekeminen on tulevaisuudessa siintävä haave. Oman kehon toiminta ja mahdollisuudet seksin tekemiseen vastaisuudessa askarruttavat poikia. Soittajat miettivät myös, mitä kaikkea on otettava huomioon seksissä. Vanhempien soittajien (noin 14-v. →) kohdalla kysymykset seksistä liittyvät usein myös mahdolliseen seurusteluun. Huoli omasta ja kumppanin nautinnosta seksin aikana kuuluu tämän vanhimman ikäluokan soittajien puheissa. Puhelut olivat henkilökohtaisempia ja puhelu soitetaan yksin.

Poikien Puhelimesta vastaajat kertovat kondomista ainoana miehille suunnattuna ehkäisymenetelmänä ja keinona välttää sukupuolitaudeilta. Pojat kaipaavat tietoa kondomista. Sen saatavuutta, ostamisen ikäraja, tarkoitusta, merkkivaihtoehtoja,

käyttöohjeita, kokovaihtoehtoja ja kestävyyttä kysellään. Nuorimmat soittajat olivat innokkaita oppimaan ehkäisyvälineistä. Innostus kasvoi, kun selvisi, että kondomeja myydään kaikille kaupoissa ja kioskeissa. Vanhemmat soittajat kertoivat kondomin ostamiseen liittyvistä noloistumisen tunteistaan.

Seksuaalinen suuntautuminen

Poikien Puhelimeen soittaneiden puheissa seksuaalinen suuntautuminen oli usein esillä. Pojat kävivät läpi suhtautumistaan homoseksuaaleihin kertomalla ennakkoluuloisia tarinoita ja paljastamalla omia käsityksiään. Usein pojat eivät tunteneet yhtään homoseksuaalia henkilöä. Tällöin aihe olikin heille tarpeeksi kaukainen, ei henkilökohtainen huumoritarinoiden lähde. Poikien Puhelimen avulla pojille voitiin antaa asiallista tietoa myös seksuaalisuuden monimuotoisuudesta ja hälventää ennakkoluuloja ja oikoa väärinkäsityksiä.

Sukupuolielimet

Omat sukupuolielimet ja niiden toiminta kiinnostivat poikia. Puheluissa itseä vertailtiin muihin ja pohdittiin, ovatko omat sukupuolielimet sopivat yhdyntään ja seksin tekemiseen sitten joskus tulevaisuudessa. Omat murrosiän muutokset kehossa aiheuttivat soittajissa hämmennystä. Sukupuolielinten kasvu ja toiminta mietityttivät. Usein pojat olivat havahtuneet kehonsa muutoksiin ja kyselivät Poikien Puhelimesta, onko heidän kehonsa normaali vai pitäisikö jotakin tehdä. Ensimmäisiä siemensyöksyjä ihmeteltiin ja toimintaohjeita murrosiän alkaessa kaivattiin. Kehon karvoitus askarrutti poikia. Ymmärrettävästi poikien reaktio omaan muuttuvaan kehoon oli ihmetystä täynnä. Suurinta osaa soittajista helpotti, kun he kuulivat murrosiän kehityksestä. Samoin auttoi, kun heille selitti mm. kivesten normaalia toimintaa, mikä merkitys oli siemensyöksyjen alkamisella (isäksi tulemisen mahdollisuus). Lisäksi asiasta onnitteleminen käänsi soittajan ihmetyksen ja hämmennyksen iloksi.

Kasvavan murrosikäisen pojan kiinnostus omiin sukupuolielimiin ja niiden toimintaan näkyi myös kysymyksissä, jotka liittyivät itsetyydytykseen. Itsetyydytyksen tapaa pohdittiin ja itsetyydytyksen sopiva määrä askarrutti. Puheluista kuului, että itsetyydytys oli pojille ilon ja nautinnon lähde, mutta se saatettiin myös kokea ahdistavana.

Keho ja kasvaminen

Kun Poikien Puhelimen soittajat ovat murrosiässä tai murrosiän kynnyksellä, muuttuva keho on yleinen hämmennyksen aiheuttaja. Soittajat haluavat tietää, meneekö heidän kehityksensä normaalisti tai onko soittajan pituus ja paino heidän ikäisilleen normaaleissa lukemissa. Keinoja vaikuttaa omaan kehitykseen murrosiässä kysellään. Monet pohtivat, täytyykö jotakin tehdä, kun muutoksia kehossa on ilmaantunut. Poikia askarruttavat, miten saisi lisää pituutta, miten vaikuttaa lihasten kasvuun ja voiko karvojen määrään vaikuttaa. Heille korostetaan, että jokainen kehittyy omaa vauhtiaan, ja perintötekijät vaikuttavat kehitykseen. Omaan kehitykseensä voi itse vaikuttaa vain vähän, mutta silti kannattaa huolehtia tarpeellisesta ravinnonsaannista, riittävästä liikunnasta ja terveellisistä elämäntavoista. Soittaja ohjataan tarpeen vaatiessa koulun terveydenhoitajalle tai lääkärille.

Elämänhallinta ja mielenterveys

Elämänhallinta ja mielenterveys -ryhmään kuuluvia aiheita ovat mm. koulukäynti, opiskelu, raha, työ, väkivalta, päihteet, addiktiot ja mielenterveys.

Väkivalta

Poikien Puhelimesta tavoitetaan niin väkivallan uhreja kuin tekijöitäkin. Pojat kertovat puhelimesta kohtaamastaan tai tekemästään väkivallasta, mutta myös asioista, joita ovat väkivallasta miettineet. Heidän kertomansa väkivallasta on usein fyysistä, mutta myös henkistä. Myös seksuaalisesta ja itseen kohdistuvasta väkivallasta kerrotaan. Pojat puhuvat väkivallan kokemuksistaan välillä huumorilla höystettynä. Tällöin kyse on eräänlaisesta ajatuksella leikittelystä, jossa punnitaan arvoja ja sääntöjä sekä toimintatapoja mahdollisten tilanteiden varalta.

Yksinäisyys

Yksinäisyys ja kavereiden puute kuuluvat Poikien Puhelimesta. Pojat kaipaavat kavereiden saamiseen neuvoja. He purkavat yksinäisyyden tunnettaan ja siitä seuraavaa pahaa oloa. Poikien kertomukset yksinäisyydestä voivat käsittää konkreettisen, fyysisen etäisyyden ikätovereistaan asuinpaikan takia. Heitä askarruttaa yksinäisyys, vaikka naapurustossa olisi muita oman ikäisiä poikia. Pojat voivat soittaa ensin meluavasta ryhmästä koulun jälkeen, mutta illalla he paljastavat tuntevansa itsensä erittäin yksinäisiksi.

Pettymysten sietäminen

Poikien Puhelin neuvoo poikia vaikeiden tunteiden sietämisessä ja niiden kanssa pärjäämisessä. Heidän oloaan ymmärretään ja empaattisesti ohjataan hallitsemaan tunnettaan. Pojille kerrotaan rakentavista tavoista purkaa pahaa oloaan, ja että vaikeakin tunne menee ohitse. Vaikka haastavaa tunnetta voi olla vaikea sietää, ei kannata toimia ajattelemattomasti eikä tehdä asioita, joita myöhemmin katuu. Pojille annetaan vaihtoehtoja ja välineitä pahan olon purkamiseen. Toisten, itsen tai omaisuuden vahingoittamisen sijaan ohjataan tekemään sellaista, josta ei ole kenellekään haittaa. Esimerkiksi nyrkkeilyäkin hakkaaminen, juokseminen, musiikin kuuntelu tai asiasta puhuminen voivat helpottaa välitöntä pahaa oloa ja auttaa tunteen kanssa pärjäämisessä.

Poikien on tärkeä tietää, että haastavia tunteita herää erilaisissa tilanteissa ja niiden kanssa pärjäämistä täytyy harjoitella. Pettymys esimerkiksi seurustelun kariutumisesta voi aiheuttaa pojalle sietämättömän tunteen, jonka kanssa hän voi olla pulassa. Mahdollisuus kertoa suuresta pettymyksestä usein helpottaa pojan oloa. Poikien Puhelimeen vastoin käymisistään soittaneet pojat haluavat ohjeita ja ratkaisua tilanteeseensa.

► Voinko puhua ilman että kerrotte kenellekään? Mua kiusataan, pelkään että kiusaajat saavat tietää jos kerron kellekään...

►► Onko laillista kattoa pornoa. Sattuko se kun ne ähkyy. Voiko jäädä koukkuun. Mä oon kattellut semmosia kun on ollut 3 miestä ja yksi nainen miten jos ne tulee ne miehet ni tuleeko monta lasta. mistä tietää kuka on ollut isä. tuleeko suihin otosta seksitauti. joo nytku mä tiedän kaikenlaista. ku äitiltä ja isältä ei viiti viel kysellä. joo moikka.

Elämänhallinta pettämässä

Poikien Puhelimeen soitetaan myös erittäin vaikeassa tilanteessa, mm. silloin kun soittajan elämä ei ole enää täysin hallinnassa. Tällaisia puheluita soittavat ovat enimmäkseen vähän vanhempia. He soittavat yleensä yksin. Soitto Poikien Puhelimeen saattaa olla ensimmäisiä, tai myös viimeisiä yrityksiä, jotka poika tekee muuttaakseen tilannettaan. Soittajan elämänhallintaa halutaan tukea ja samalla selvittää hänen mahdollista olemassa olevaa tukiverkostoaan. Soittajaa sitoutetaan soittamaan uudestaan, jotta aikaa kuluu ja samalla voitaisiin selvittää hänelle sopivin avunantaja. Luottamus täytyy saavuttaa, jotta soittajan ohjaaminen eteenpäin toisen avunantajan luokse toimisi. Usein poika soittaa uudestaan, kun hän tuntee tulleen kohdatuksi ja kuuluksi. Pojan ohjaaminen ja motivointi mielenterveyspalveluihin saattaa vaatia useita pitkiä keskusteluja hänen kanssaan.

Soittajan jaksamista halutaan tukea ja tarjota hänelle näkökulmia ja vaihtoehtoja, jotka parantavat hänen elämänhallintaansa. Tarkoituksena on saada poika näkemään oma tilanteensa vaihtoehtoineen ja tarpeen vaatien hakemaan apua myös muualta.

Sosiaaliset suhteet

Sosiaalisten suhteiden ryhmään kuuluvat aiheet, kuten perhe, kaverit, seurustelu ja kiusaaminen. Poikien arkitoimellisuudessa läsnäolevat henkilöt ovat esillä Poikien Puhelimesta käydyissä keskusteluissa.

Perhe ja kaverit

Poikien Puhelimesta perheenjäsentä vitsaillaan, heidän käytöstään ihmetellään ja heitä ihaillaan. Kun soittaja kertoo vanhempien kanssa tulleet riidat, hänen kanssaan mietitään, miten riitatilanteissa olisi toimittava. Pojat saavat tietoa, miten riidellään rakentavasti, miten oma

näkemyks ilmaistaan jämäkästi, mutta ei-loukkaavasti, ja miten ottaa toisen näkemyks huomioon. Kerrotaan, että riitelyäkin täytyy harjoitella, jotta taito kehittyisi ja riitatilanteissa toimimisen osaisi myös myöhemmin elämässä.

Kaverit ovat tärkeä osa poikien elämää. Usein Poikien Puhelimeen soitetaan kaveriporukalla, mölyävänä laumana ja jaetaan ilon aiheet. Soittajat kyselevät itseä ja kavereita ihmetyttäviä asioita. Puhelimesta kuullaan, että pojat tukeutuvat kavereihinsa. Heidän kanssaan jaetaan asioita ja heiltä kuultujen sanojen merkitystä kysellään Poikien Puhelimesta. Kaikista asioista ei kavereiden kanssa kuitenkaan jutella ja henkilökohtaisemmista asioista soitetaan yksin. Kavereita käytetään vertailun kohteena ja heidän kauttaan soittajat punnitsevat itseään. Kavereiden toimintaa myös ihmetellään.

Seurustelu

Pojat kyselevät neuvoja seurustelukumppanin saamiseen. Nuorimmille soittajille seurustelu on vasta tulevaisuuden asia, jota sivutaan ohimennen. Asia ei välttämättä ole vielä ajankohtainen, mutta tietoa halutaan siihen, miten seurustelusuhteeseen pääsisi. Vanhemmat soittajat hakevat vahvistusta rohkaistukseksi tekemään aloitteen seurustelusuhteen alkamiseksi. Juuri oikeita sanojen olemassa oloa pohditaan ja mietitään, miten kannattaisi käyttäytyä. Joskus Poikien Puhelimen vastaajan kanssa jaetaan myös iloiset uutiset seurustelukumppanin löytymisestä. Seurustelusuhteessa olevat soittajat puhuvat seurustelusta toisin kuin seurustelukokemuksesta vielä haaveilevat. He miettivät, miten suhteessa ollaan ja miten seurustelusuhteen ongelmista selvittää.

Kiusaaminen

Kiusaamista käsitellään Poikien Puhelimesta uhrien sekä tekijöiden näkökulmasta. Kiusaamisen kerrotaan usein tapahtuvan koulussa. Pojat ker-

toivat kokevansa kiusaamisesta kertomisen opettajalle tai muulle aikuiselle kiusallisena ja nolona. Pojat hakevat palvelusta apua ja neuvoja. Useimmiten pojat myös mainitsevat jonkin asian kiusaamisen syyksi. Poikien Puhelimessa pojat ohjataan kertomaan kiusaamisesta muullekin aikuiselle. Heille kerrotaan kiusaamisen olevan aina väärin eikä mikään sitä oikeuta. Joskus Poikien Puhelimen vastaaja joutuu puuttumaan asiaan, joka selkeästi on kiusaamista, mutta soittajat eivät sitä sellaiseksi ole tunnistanee. Kiusaamiseen syyllistyneiden soittajien kanssa pohditaan sen seuraamuksia, niin kiusaajalle kuin kiusatullekin. Kiusaamisesta puhuttiin vuonna 2012 Poikien Puhelimessa prosentuaalisesti enemmän kuin vuonna 2011 (2,6 % → 4 %).

Säännöt, arvot ja normit

Säännöt, arvot ja normit -ryhmään sisältyvät puhelut, joissa käsiteltiin mm. väkivaltaa, arvoja, moraalaa, seksuaalista hyväksikäyttöä ja rikollisuutta. Lisäksi Harrasteet ja yleistieto -luokitus on sijoitettu tähän ryhmään. Tämä luokitus on erittäin laaja ja sisältää aiheiltaan mitä erilaisimpia puheluita.

Rikokset, rikollisuus

Pojat kertovat rikoksista kuten näpistyksistä ja vahingonteoista. Usein rikoksista kertova nuori mainitsee jonkun tuttunsa syyllistyneen rikokseen. Jotkut tunnustautuvat myös itse tekijöiksi. Nämä soittajat ovat usein vähintään yläkouluikäisiä. Nuoret pohtivat mahdollista kiinnijäämistä sekä mahdollisia seuraamuksia. Nuorimpien soittajien kanssa käydään keskusteluja, joissa pohditaan maailmassa ja yhteiskunnassa olevia sääntöjä ja niiden tarkoitusta. Iäkkäät ja kieltojen perustelut mietittävät osaa soittajista. Poikien Puhelimessa kerrotaan myös nuorille, millainen käyttäytyminen on sallittua, mikä ei ole ja miksi näin on. Esimer-

kiksi uhkausten esittäminen, myös puhelimessa, on kielletty. Joskus käydään keskustelua lakitermistä "laiton uhkaus". Keskustelussa nuorille välitetään viesti siitä, että teolla ja sanoillakin on seurauksensa.

Rasismi ja vihapuhe

Pojat kertovat Poikien Puhelimessa varsin avoimesti omia näkemyksiään ja käsityksiään asioista. Arvot, ennakkoluulot ja asenteet kuuluvat poikien puheissa. Soittaja voi aloittaa suoraan puhumalla rasistisin ilmaisin, tai vihapuhe voi kuulua pojan sanavalinnoissa. Pojat kertovat näkemyksiään, jotka liittyvät eri etnisiin ryhmiin, kansalaisuuksiin ja seksuaalisiin vähemmistöihin. Poikien puheissa kuuluu asioiden mustavalkoinen ajattelu, joka on nuorilla yleistä. Soittajalla voi olla erittäin kapea, ennakkoluuloinen ja rajoittunut näkemys esimerkiksi jostakin ihmisryhmästä. Vastaajan on tartuttava aiheeseen. Aikuinen pystyy keskustelussa tarjoamaan tietoa, uuden näkökulman ja mahdollisesti laajentamaan soittajan käsitystä asiasta. Soittajan lähipiiriin ei useinkaan

► Tulen hulluks. En jaksais olla olemassa. tosi vaikee selittää. saan jostakin kumman syystä sellasia ajatuksia että kukaan ei välitä musta.

kuulu ihmisiä, joita hän haukkuu. Näin hänen ennakkoluulonsa eivät ole tulleet vielä testatuiksi.

Jotkut soittajat käyttävät myös rasistisia ilmauksia vastaajaa kohtaan ja haluavat näin saada aikuisen reaktion käyttämäänsä vihapuheeseen. Poikien Puhelimen vastaajat korostavat soittajille mielipiteen vapautta, mutta laki ja kaikille kuuluvat ihmis-oikeudet määrittävät toimintaamme ja puheitamme. Poikien näkökulmien ja maailmankuvan laajentaminen sekä asiallisen keskustelutavan oppiminen jo nuorena ovat tärkeitä asioita. ●

POIKIEN PUHELIN tiedon tuottajana

Nuorten miesten auttamisen lisäksi Poikien Puhelin kerää tietoa pojista ja nuorista miehistä. Vuoden 2012 aikana suunniteltiin tämän tiedon jalostamista entistä paremmin poikien, heidän vanhempiansa ja heitä kohtaavien ammattilaisten hyväksi.

» No semmosta vaan et ku täs kavereitten kanssa et missä g-piste mahtaa sijaita.

Samoin yhteiskunnallisten päätäjien on hyvä tietää, mikä poikia ja nuoria miehiä juuri tällä hetkellä askarruttaa ja mitä Poikien Puhelimesta voi kuulla olevan tärkeä asia pohdittaessa syrjäytymisen ehkäisyä ja tasa-arvon toteutumista.

Kaikki Poikien Puhelimesta käydyt keskustelut kirjataan ylös. Mitään soittajien henkilökohtaisia, anonyymiyden rikkovia tietoja ei kirjata, mutta kaikki muu kirjataan mahdollisimman tarkkaan. Kaikki puhelut myös luokitellaan sisältöjensä perusteella.

Poikien Puhelimesta on toiminnan aikana muodostunut aineisto, jossa on kirjattuna noin 95 000 nuorten kanssa käytyä keskustelua. Luokittelun ansiosta aineistosta voidaan helposti irrottaa osia lähemmin tarkasteltavaksi. Näitä aineistoja taas voidaan käyttää niin tutkimusten pohjana kuin oman toiminnan ohjaajanakin.

Miksi tietoa kerätään?

Poikien Puhelimen toisena päätarjoituksena on kerätä tietoa nuorista miehistä. Poikien kertomusten kirjaaminen ja luokittelu aloitettiin Poikien Puhelimen ensimmäisestä puhelusta. Ajatuksena oli, että nuorten miesten äänen täytyy päästä esille tutkimusten kautta. Heidän kokemuksensa ja näkemyksensä pitää ottaa huomioon pojille tarkoitetuissa palveluissa ja niiden kehittämisessä.

Kertynyttä tietoa koostetaan, ja sen avulla ja muokataan käyttökelpoiseen muotoon. Tiedon keräämisen tarkoituksena on vaikuttaa nuoria miehiä ja heidän asenteitaan sekä tarpeitaan koskevaan keskusteluun ja tutkimukseen.

Nuoret miehet puhuvat palvelussa jatkuvasti omasta elämästään avoimuudella, jolla he eivät oman kerto-

mansa mukaan puhu missään muualla. Olisi tuhlauksia ja poikien äänen aliarvioimista jättää tällainen määrä poikien elämäntarinoita kirjaamatta ja hyödyntämättä. Poikien Puhelimen kokoneiden ammattilaisten tekemänä tämä mahdollistuu mainiosti.

Tietoa kerätään nuorten auttamisen ohessa. Puheluiden kirjaaminen myös tukee auttamistyötä, sillä puheluihin vastaavat pystyvät jo keskustelun aikana tarkentamaan nuoren puheita. Lisäksi tiedon kerääminen tukee vastaajien ammattitaidon kertymistä.

Poikien Puhelimen keräämä tieto toimii yhtenä Väestöliiton toiminnan perustana nuorten kanssa työskennellessä. Palvelun kautta saatu tieto ohjaa nuorten kanssa tehtävää työtä. Palvelussa pojat kertovat kaikista mahdollisista asioista arjessaan. Tätä informaatiota voidaan hyödyntää, kun päätetään nuoria miehiä koskevan toiminnan suunnasta ja toimintavoista.

Tietoa käytetään erityisesti Väestöliiton poikien ja nuorten miesten keskuksen (ent. Miehen Aika) toimintojen tukena. Poikien ja nuorten miesten keskuksen toiminnot (mm. nettipalvelut, Varusmiesten tukipuhelin, seksuaali- ja aggressiokasvatus kouluissa) saavat tukea Poikien Puhelimen keräämästä tiedosta. Oma henkilökuntaa koulutetaan jatkuvasti palvelussa havaittujen tarpeiden mukaisesti. Muut toiminnot hyödyntävät Poikien Puhelimen kautta saatua tietoa nuorten miesten kohtaamisesta. Tuki toimintojen välillä tapahtuu myös toiseen suuntaan: muista toiminnoista saatua tietoa ja työmalleja käytetään ja testataan Poikien Puhelimessa.

Miten tietoa kerätään?

Kirjaaminen

Perusajatuksena on, että Poikien Puhelimen vastaajat kirjaavat Excel-taulukkoon kaiken, mitä pojat soittaessaan puhuvat. Palvelun vastaajat ovat kaikki Väestöliiton työntekijöitä. Vaatii ammattitaitoa ja harjoittelua, jotta kykenee kirjaamaan puhelinkeskustelun aikana kaikki yksittäisen soittajan tai puhelimen toisessa päässä olevan porukan puheet.

Koska kokemusta on vuosien aikana kertynyt, muistiinpanot puheluista ovat sangen laadukkaita. Niihin merkitään puheen lisäksi myös mahdolliset ääntelyt, hiljaisuudet, taustääänet ja keskusteluun osallistuneet ylimääräiset ääntelijät ja puhujat. Puhelun lopuksi vastaaja vielä saattaa kirjata mukaan mahdollisia omia havaintojaan ja arviotaan poikien puheesta. Tuhansia keskusteluja poikien kanssa käyneiden vastaajien arviot esimerkiksi heidän huumorin käytöstään, mahdollisesta valehtelusta, iästä, soiton ympäristöstä tai soittajien murteista lisäävät muistiinpanojen käytettävyyttä merkittävästi.

Excel-taulukkoon merkinnöistä käyvät ilmi myös soittojen ajankohdat, vastaajan henkilöllisyys, soittajan sukupuoli, ikä (jota yleensä ei saada selville) sekä mahdollisesti soittajan itselleen antama lempinimi. Puhelu luokitellaan aiheidensa mukaan. Palvelun periaatteisiin kuuluu anonymiteetti. Tiedoista ei nuorta voi tunnistaa.

Luokittelu
Puhelut luokitellaan, jotta niistä voitaisiin löytää tarpeen mukaan tietoa tietystä aiheesta. Jaottelu tapahtuu käsiteltyjen aiheiden pohjalta. Tällä hetkellä tietojen jaottelulle on käytössä 30 luokkaa. Nämä luokat on muodostettu palveluun soittavien nuorten puheluissaan käsittelemien aiheiden pohjalta. Viimeisimpinä aiheina luokituksensa ovat saaneet ruumiinvammat, tunteet ja prostituutio. Niistä poikien huomattiin puhuvan jatkuvasti. Usein samassa puhelussa käsitellään useita eri aiheita ja näin puhelu merkitään useaan eri luokkaan.

Luokittelu

PoikaS-hanke
Väestöliitto aloitti maaliskuussa 2011 PoikaS-hankkeen, jonka tavoitteena on poikien seksuaaliopetuksen parantaminen. Tässä hankkeessa tarkoituksena oli tutkia, mitä pojat haluaisivat

seksuaalikasvatuksen olevan, miten poikien seksuaalikasvatus toteutuu tällä hetkellä ja löytää keinoja poikien seksuaaliterveystietojen ja -taitojen parantamiseen koulun opetusta tuemmalla.

Hankkeen taustalla ovat olleet Väestöliiton seksuaaliterveystietokilpailun ohessa tehdyt tutkimukset vuosilta 2000 ja 2006¹. Niissä on tutkittu suomalaisten 8. luokan oppilaiden tietoja seksuaaliterveydestä. Kansainvälisissä vertailuissa suomalaisten nuorten tiedot seksuaaliterveydestä ovat hyvät. Tärkeimmät mittarit kertovat seksuaalikasvatuksen olevan onnistunutta – nuorten tilanne on selvästi parantunut koulun seksuaalikasvatuksen kehittämisen myötä. 1990-luvulla rappiolle joutunut seksuaalikasvatus näkyi huonontuneena seksuaaliterveystilanteena ja 2000-luvun jatkunut peruskoulun järjestelmällinen seksuaalikasvatus taas on hitaasti, mutta varmasti, parantanut suomalaisten tietoja ja seksuaaliterveyttä.

POIKIEN PUHELIIN KERÄÄMÄÄ TIETOA KÄYTETÄÄN

1. Väestöliiton toiminnan tukena
2. Tutkimuksen aineistolähteenä

Sukupuolten erot ovat suuret. Poikien tiedot ovat selvästi tyttöjä huonommat, vaikka ne ovat parantuneet. Lisäksi poikien seksuaaliterveyttä koskevat tiedot eivät vastaa heidän seksuaalisten kokemustensa määrää, kuten tytöillä.² Käytännössä tämä tarkoittaa, että poikien seksuaalikasvatus ei saavuta niitä poikia, jotka sitä eniten tarvitsivat. Poikien seksuaalikasvatus ei tällä hetkellä toteudu toivotulla tavalla.

PoikaS-hankkeen tavoite on korjata näitä epäkohtia. Se toteutetaan kaksivaiheisena. Hanke jakautuu tutkimusvaiheeseen ja sitä seuraavaan suositusta tekevään vaiheeseen. Poikien Puhelimesta kerättyä aineistoa ja Väestöliiton poikien ja nuorten miesten keskuksen henkilökuntaa on mukana hankkeen molempien vaiheiden toteuttamisessa.

Poikien Puhelimesta nuoret puhuvat seksuaalisuudesta osana noin joka toista keskustelua. PoikaS-hankkeen aikana tästä aineistosta tehtiin kokonaiskatsaus. Aineiston avulla nostettiin esiin teemoja, joita muut PoikaS-hankkeessa käytetyt aineistot eivät tuoneet riittävästi. Hankkeen tutkimusvaiheen loppuraporttina julkaistiin kirja *Mitä pojat todella haluavat tietää seksistä - Tehoa poikien seksuaaliopetukseen*³. Kirja julkaistiin Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarjassa ja sitä voi ostaa Väestöliiton nettikaupasta www.vaestoliitto.fi/nettikauppa.

Vuoden 2012 lopulla alkaneessa suositusvaiheessa on mukana Poikien Puhelimen työntekijä, jonka ammatitaitoa hyödynnetään käytössä olevia opetusmetodeja, -sisältöjä ja -aineistoja arvioitaessa ja uusia suosituksia tehtäessä. Suositusvaihe jatkuu vuoden 2013 loppuun ja sen tulokset uutisoidaan vuoden 2014 alussa.

Muut aineistoa hyödyntävät tutkimukset

Poikien Puhelimen rikasta aineistoa hyödynnetään jatkossa useissa poikia koskevissa tutkimuksissa. Aineiston laajuus ja monipuolisuus tekee siitä helposti hyödynnettävän poika- ja nuorisotutkimusaineiston.

Vuoden 2013 aikana aineiston pohjalta aloitetaan yhden väitöskirjan ja yhden pro gradu -työn tekeminen. Molempien töiden aiheita yhdistää halu tuoda esiin poikien omat näkemykset heidän elinpiiristään ja toimintatavoistaan.

Poikien Puhelimesta kerätyn tiedon pohjalta tehtävän väitöskirjan aiheina ovat poikien väkivaltapuhe ja väkivaltatilanteiden ratkaisumallit. Pojat puhuvat palvelussa heitä ympäröivästä poikaväkivallan kulttuurista niin uhrin kuin tekijänkin näkökulmasta. Tämän tutkimuksen aineistona käytettäviä keskusteluja väkivallasta on kerättyä noin 5 500, joka on poikkeuksellinen aineisto.

Pro gradu -työn aineistona taas käytetään keskusteluja poikien kanssa isistä ja perheistä.

Poikien Puhelin on vastaisuudessakin entistä suuremmassa roolissa nuoria miehiä ja poikia koskevan tiedon tuottamisessa ja sen julkittamisessa. On aika saada poikien oma ääni kuuluviin! ●

¹ Kontula ja Meriläinen: Koulun seksuaalikasvatus 2000-luvun Suomessa, Väestöntutkimuslaitoksen katsauksia E26/2007, ISBN 978-951-9450-69-8

² Liinamo, Arja, Suomalaisnuorten seksuaalikasvatus ja seksuaaliterveystiedot oppilaan ja koulun näkökulmasta : arviointia terveyden edistämisen viitekehyksessä, Jyväskylän yliopisto, Studies in sport, physical education and health;106, ISBN 951-39-2176-X

³ Kontula, Osmo (toim.): Mitä pojat todella haluavat tietää seksistä. Tehoa poikien seksuaaliopetukseen (PoikaS-Hanke), Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D 55/2012. ISBN 978-952-226-111-3.

►► Miten ois kysymys et miten pystyy hurmaamaan tytön sydämen?

Poikien Puhelimen tulevaisuus

Poikien Puhelin sai Raha-automaattiyhdistykseltä tukea vuodelle 2013. Tämän ansiosta on mahdollistunut mm. uuden henkilön palkkaaminen ja toiminnan aiempaa suunnitelmallisempi kehittäminen.

Henkilökunnan jaksamiseen on voitu kiinnittää entistä paremmin huomiota ja työnjakoa kehitetään edelleen. Toiminnasta, eli puheluista poikien kanssa, saatujen tietojen huomioon ottaminen ja analysointi sekä niistä tiedottaminen on saatu hyvään vauhtiin. Tiedotustilaisuuksia järjestetään vuoden aikana tarpeen mukaan, ainakin yksi tai kaksi.

Poikien maailmoiden vanhat, jatkuvat kiinnostuksen kohteet sekä mm. teknologian ja monikansallistumisen mukanaan tuomat haasteet aiheuttavat kasvaville ja kehittyville nuorille

miehille paineita ja tilanteita, joissa on osoitettava nopeasti oma pärjääminen. Myötätuntoiselle kuulijalle ja keskustelukumppanille on jatkuvasti yhä enemmän tarvetta. Tätä tarvetta Poikien Puhelin haluaa täyttää. Näin saadaan tietoa varsin nopeasti siitä, mitä pojille juuri nyt kuuluu. Sekä Väestöliiton sisällä että muualla yhteiskunnassa voidaan tämän tiedon pohjalta toimia nopeastikin ja nostaa esille asioita syrjäytymisen ja mielen-terveysongelmien ehkäisemiseksi. Poikien Puhelimen näköalapaikka auttaa myös tasa-arvon lisäämisessä yhteiskunnassa. ●

Lahjoita Poikien Puhelimeen

20 eurolla autamme kolmea poikaa. Poikien Puhelinta voi tukea lahjoituksella Väestöliiton nettisivuilla www.vaestoliitto.fi → Tue työtämme tai suoraan tilille:

**Nordea:
FI71 1572 3000 378 182
BIC: NDEAFIHH
viitteeksi 11112.**

Rahankeräyslupa: Luvan saaja: Väestöliitto ry (y-tunnus 0202602-8) Rahankeräyslupa Suomessa (poikkeuksena Ahvenanmaa): POHADno 2020/2012/3517. Luvan myöntäjä Poliisihallituksen Arpajaishallinto. Keräysaika: 1.1.2013 - 31.12.2014

►► Mulla on sellanenki salaisuus jota kukaan ei tiedä
mä oon viime aikoina yrittänyt viillellä käsiin. vähän
itsetuhoinen fiilis ollut. no ei oo, vuosi sitten syksyllä oli.
että ei koe elämällä tarkotusta oli silloin.

POIKIEN PUHELIN

0800-94884

www.poikienpuhelin.fi

Poikien Puhelin kiittää:

Kiitokset sosiaali- ja terveysministeri Paula Risikolle, Päivikki ja Sakari Sohlbergin säätiölle, Varmalle, EM Group Oy:lle, Digipeople Oy:lle, kaikille yhteistyökumppaneille sekä pojille, jotka Poikien Puhelimeen ovat soittaneet.

POIKIEN PUHELIN TARJOAA LISÄKSI:

- Luentoja ammattilaisille ja nuorille seksuaalisuudesta sekä aggressiokasvusta.
- Poikien Puhelimen kortteja voi tilata jaettavaksi. Poikien Puhelimeen voi esimerkiksi soittaa oppituntien jälkeen, jos jokin asia jäi mietityttämään.
- Poikien Puhelimella on omat Internet-sivut, www.poikienpuhelin.fi ja Poikien Puhelin on myös Facebookissa.

LISÄTIETOJA PALVELUSTA:

Mika Lehtonen, Väestöliiton poikien ja nuorten miesten keskuksen päällikkö
050 302 5778,
mika.lehtonen@vaestoliitto.fi

Miguel Reyes, palvelukehittäjä
040 163 1957,
miguel.reyes@vaestoliitto.fi

Väestöliitto